

שם משפחה \_\_\_\_\_

שם פרטי \_\_\_\_\_

---

# חורף/דצמבר 2020

---

**לפניכם בחינה להתנסות, המאפשרת לכם לאמוד את רמת ביצועיכם.**

השתדלו לפתור את שאלות הבחינה בתנאים דומים ככל האפשר לתנאים שתיבחנו בהם. שמרו על מגבלות הזמן, וסמנו את תשובותיכם בגיליון התשובות שנמצא בסוף החוברת. גיליון לכתובת החיבור נמצא אף הוא בסוף החוברת.

---

---

הזמן המוקצב הוא 30 דקות.

## חשיבה מילולית – מטלת כתיבה

קראו בעיון את המטלה שבמסגרת וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.  
אורך החיבור הנדרש – 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון. אם אתם זקוקים לטיוטה, השתמשו במקום המיועד לכך (הטיוטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.  
כתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית, והקפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.  
כתבו את החיבור בעיפרון בלבד, והקפידו על כתב יד ברור ומסודר. אתם רשאים להשתמש במחק.

בישראל, על פי רוב, השרים הם נבחרי ציבור – חברי כנסת שמפלגתם זכתה לתמיכה ציבורית בבחירות – והם מתמנים לתפקידם לא על סמך הרקע המקצועי שלהם, אלא בהתאם לתוצאות המשא ומתן בין המפלגות השונות על הרכבת הממשלה. שיטה זו יסודה בתפיסה שתפקידם של השרים הוא להתוות למשרד מדיניות המשקפת את עמדות הציבור – אותן עמדות שבאו לידי ביטוי בבחירות. המצדדים בשיטה זו סבורים כי שר שהוא פוליטיקאי ייטיב לקדם את ענייני משרדו – למשל, ישיג תקציבים גדולים יותר למענו. ואולם, יש הטוענים כי כדי שהשרים יוכלו להתוות את המדיניות הטובה ביותר למשרדם, עליהם להיות בעלי רקע מקצועי מתאים, ועל כן יש למנות לתפקידי שר מומחים בתחומים הרלוונטיים שאינם נבחרי ציבור – למשל, למנות כלכלן לשר אוצר.

**לדעתכם, האם חשוב יותר ששרים יהיו מומחים בתחומם, או שיהיו נבחרי ציבור? נמקו.**

# טיוטה



אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

## עמוד ריק

**SECTION 1: ENGLISH****This section contains 22 questions.**

The time allotted is 20 minutes.

The following section contains three types of questions: Sentence Completion, Restatement and Reading Comprehension. Each question is followed by four possible responses. Choose the response **which best answers the question** and mark its number in the appropriate place on the answer sheet.

*Sentence Completions* (Questions 1-8)

This part consists of sentences with a word or words missing in each. For each question, choose the answer **which best completes the sentence**.

1. In 2007, London's 15-storey P&O office building was \_\_\_\_\_ and a skyscraper was built in its place.
  - (1) punctuated
  - (2) admonished
  - (3) demolished
  - (4) interrogated

---

2. Because the bark scorpion's \_\_\_\_\_ is highly toxic, a sting requires immediate medical attention.
  - (1) venom
  - (2) fatigue
  - (3) attire
  - (4) esteem

---

3. The industrial city of Hagen, Germany, lies at the \_\_\_\_\_ of several major transportation routes.
  - (1) diction
  - (2) caution
  - (3) friction
  - (4) junction

---

4. Mongolia is a mountainous country with an average \_\_\_\_\_ of 1,580 meters above sea level.
  - (1) delegation
  - (2) acceleration
  - (3) circulation
  - (4) elevation

5. Alcazar, a word meaning castle or fortress, is \_\_\_\_\_ from the Arabic *al-qasr*.

- (1) shattered
- (2) indexed
- (3) contested
- (4) derived

6. People who are \_\_\_\_\_ to falling sometimes use a walking stick to help them keep their balance.

- (1) shrill
- (2) irate
- (3) prone
- (4) meek

7. In 1845, the long-standing border dispute between the United States and Mexico \_\_\_\_\_ into open warfare.

- (1) elaborated
- (2) recuperated
- (3) reinstated
- (4) escalated

8. The William Upton House – constructed of costly brick in the mid-1800s when most family houses in the U.S. were built of wood – attested to the Upton family's \_\_\_\_\_.

- (1) affluence
- (2) etiquette
- (3) oversight
- (4) immunity

**Restatements (Questions 9-12)**

This part consists of several sentences, each followed by four possible ways of restating the main idea of that sentence in different words. For each question, choose the one restatement **which best expresses the meaning of the original sentence**.

**9.** The guiding principles of the U.S. Constitution are laid out in its preamble.

- (1) The U.S. Constitution consists of a preamble and a list of guiding principles.
- (2) The preamble to the U.S. Constitution explains how the country came into being.
- (3) The preamble of the U.S. Constitution presents the ideals on which the document is based.
- (4) The U.S. Constitution was drafted well before the preamble was written.

**10.** Thomas Edison was issued a record 1,093 U.S. patents for his inventions.

- (1) Thomas Edison applied for U.S. patents on all of his 1,093 inventions.
- (2) All of Thomas Edison's 1,093 patents were issued by the U.S.
- (3) No one has ever held as many U.S. patents as Thomas Edison did: 1,093.
- (4) Thomas Edison, who received 1,093 patents, was the best known of U.S. inventors.

**11.** The African slave trade was indispensable to the European colonization of the New World.

- (1) When Europeans began to colonize the New World, the African slave trade was already well established.
- (2) Colonists in the New World relied on the African slave trade more than Europeans did.
- (3) Europeans could not have colonized the New World without the African slave trade.
- (4) The African slave trade was developed by Europeans who lived in colonies in the New World.

**12.** American painter Clyfford Still believed his work defied categorization.

- (1) Still felt that he did not fit into any artistic school or group.
- (2) Still believed that art should not be labeled.
- (3) Still disliked being compared to other artists.
- (4) Still tried to keep his work as original as possible.

### Reading Comprehension

This part consists of two passages, each followed by several related questions. For each question, **choose the most appropriate answer based on the text.**

#### Text I (Questions 13-17)

- (1) You can catch it on your tongue or make it into a ball and throw it at a friend. You can simply walk in it, experiencing the silence and the beautifully transformed landscape. Snow has long been food for the soul for those who are poets at heart. But snow, it seems, inspires scientists as well as artists. In his book *The Snowflake: Winter's Secret Beauty*, physicist Dr. Kenneth Libbrecht calls the snowflake "a temporary work of art".

- (10) Snowflakes are created when water vapor in the air freezes. Because water molecules are similar in shape to the corners of a hexagon, the molecules cluster together in six-sided crystals when they freeze. As more water molecules attach themselves to each crystal, a complex structure begins to build up. The wind carries the snowflake from cloud to cloud, exposing it to a variety of climatic conditions. These conditions, among them temperature and humidity, affect the way in which additional water molecules attach themselves to the snowflake, and therefore determine the snowflake's ultimate shape. Since no two crystals follow precisely the same path, it is highly unlikely that any two of them will come out looking exactly alike. "If snowflakes are art," says Libbrecht, "then wind is the artist."

### Questions

**13.** According to the first paragraph, snow -

- (1) has been written about by poets
- (2) interests both artists and scientists
- (3) cannot be eaten
- (4) should be studied scientifically



14. The main purpose of the second paragraph is to -

- (1) describe how snowflakes are formed
- (2) prove that no two snowflakes look alike
- (3) argue that snowflakes are a form of art
- (4) compare the different shapes of snowflakes

15. In line 8, "cluster" could be replaced by -

- (1) rise
- (2) travel
- (3) melt
- (4) join

16. The word "them" (line 12) refers to -

- (1) water molecules
- (2) climatic conditions
- (3) snowflakes
- (4) clouds

17. According to Libbrecht, the relationship between wind and snowflakes is like the relationship between -

- (1) a teacher and a student
- (2) a scientist and a theory
- (3) a runner and a race
- (4) an artist and a painting

*Text II* (Questions 18-22)

- (1) There is a general consensus that William Shakespeare was the most innovative and influential English playwright who ever lived. Every word he wrote has been subjected to endless analysis and interpretation. Oddly enough, one of the most intriguing sentences ever penned by Shakespeare – one that has generated widespread critical debate – is found not in his literary work, but rather in his last will and testament.

- (5) Shakespeare, who amassed a significant amount of money as a partner in London's Globe Theatre, left a very detailed will. It made mention of all kinds of belongings, from the large and valuable to the trivial. Amidst the meticulous instructions, there was only one bequest to Shakespeare's wife, Anne Hathaway: "I give unto my wife my second-best bed."

- (10) This sentence has led to extensive speculation about the couple's marriage. Some scholars see the bequest of just one item – specifically, the "second-best" of an item which symbolises marital union – as evidence that the couple's relationship was troubled. They point out that, during the 34 years of their marriage, Shakespeare spent most of his time in London while his wife remained at their home in Stratford-upon-Avon. These researchers suggest that the bequest was intended as a slap in the face to Hathaway.

- (15) Others, however, argue that Shakespeare meant the bequest not as an insult to his wife, but rather as a sentimental gesture. The second-best bed, they claim, was very likely the marital bed; the best bed would have been the one reserved for guests. Furthermore, the fact that this was the one bequest made to Hathaway does not mean that her husband left her penniless. According to the laws of the time, a widow automatically inherited a significant part of her husband's property whether or not she was mentioned in his will.

*Questions*

**18.** The main purpose of the text is to discuss -

- (1) the marriage of William Shakespeare and Anne Hathaway
- (2) interpretations of one of Shakespeare's most puzzling sentences
- (3) scholarly research on Shakespeare's plays
- (4) the contents of Shakespeare's last will and testament

19. Which of the following is not stated in the first paragraph?

- (1) All of Shakespeare's works have been studied extensively.
- (2) Shakespeare's will and testament has been the subject of much analysis.
- (3) Most people agree that Shakespeare was a very innovative writer.
- (4) Shakespeare wrote more plays than any other English playwright.

20. In line 8, the word "meticulous" is closest in meaning to -

- (1) valuable
- (2) strange
- (3) detailed
- (4) generous

21. The main purpose of the third paragraph is to -

- (1) explain the symbolic meaning of the second-best bed
- (2) explain why Shakespeare spent most of his time in London
- (3) present Hathaway's reaction to Shakespeare's will
- (4) present one view of Shakespeare's bequest to his wife

22. The last paragraph suggests that the second-best bed -

- (1) had been used by Shakespeare's guests
- (2) was always left to the widow
- (3) was a standard feature of wills at that time
- (4) meant more to Hathaway than the best bed



אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

## עמוד ריק

בפרק זה 23 שאלות.  
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

## פרק 2: חשיבה מילולית

בפרק זה שאלות מסוגים שונים: אנלוגיות, שאלות הבנה והסקה ושאלות הנוגעות לקטע קריאה. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה המתאימה ביותר לכל שאלה, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

### אנלוגיות (שאלות 1-6)

בכל שאלה יש זוג מילים מודגשות. מצאו את היחס בין המשמעויות של שתי המילים האלה, ובחרו מתוך התשובות המוצעות את זוג המילים שהיחס ביניהן הוא הדומה ביותר ליחס שמצאתם.  
שימו לב: יש חשיבות לסדר המילים בזוג.

#### 1. ריאה : אוויר -

- (1) לב : וריד
- (2) פה : רוק
- (3) אוזן : רעש
- (4) קיבה : מזון

#### 2. הצילו! : עמד מנגד -

- (1) הד! : הפה
- (2) הס! : דיבר
- (3) הב! : דרש
- (4) הן! : סירב

#### 3. מכמורת : חכה -

- (1) שרשרת : חוליה
- (2) מפרש : סירה
- (3) ספסל : כיסא
- (4) מפרק : עצם

#### 4. להעז : מורך לב -

- (1) להמתין : סבלנות
- (2) לחקות : מקוריות
- (3) לפענח : מסתוריות
- (4) לפסול : בררנות

**5. נמזג : נשפך -**

- (1) נמכר : נקנה
- (2) נמשך : נדחף
- (3) נגזר : נקרע
- (4) נסדק : נשבר

**6. ילדוטי : ילד -**

- (1) גורלי : גורל
- (2) טקסי : טקס
- (3) חופשי : חופש
- (4) רצוני : רצון

**שאלות הבנה והסקה (שאלות 7-17)****7.**

תמחור נופש במלון מסוים נעשה לפי הכללים האלה:

- המחיר לאדם ללילה בסוף השבוע (כלומר, הלילות שבין יום חמישי ליום שישי, בין יום שישי לשבת או בין שבת ליום ראשון) גבוה מהמחיר לאדם לאחד משאר לילות השבוע.
- ככל שמספר הנופשים המזמינים יחד את הנופש עולה, כך מחירו של לילה לאדם יורד.

לפניכם ארבע הזמנות לנופש של שלושה לילות במלון זה. באיזו מהן יהיה מחירו של לילה לאדם הנמוך ביותר?

- (1) הזמנת נופש מיום שני עד יום חמישי, שהזמינו ארבעה אנשים יחד
- (2) הזמנת נופש מיום חמישי עד יום ראשון, שהזמינו חמישה אנשים יחד
- (3) הזמנת נופש מיום חמישי עד יום ראשון, שהזמינו ארבעה אנשים יחד
- (4) הזמנת נופש מיום ראשון עד יום רביעי, שהזמינו חמישה אנשים יחד

**8.**

בספרו של אנרי ברגסון "הצחוק" נכתב: "אדם רץ ברחוב, נכשל ונופל. העוברים צוחקים. סבורני שלא היו צוחקים לו אילו שיערו שביישוב הדעת ישב על הארץ. צוחקים על שישב שלא ברצונו. מצחיק אפוא לא השינוי הפתאומי במצב גופו של האדם, אלא חוסר הרצון שבשינוי, המעשה של לא יוצלח."

איזו מהטענות הבאות מתמצתת את דבריו של ברגסון?

- (1) מצחיק לכנות נפילה של אדם ברחוב "השינוי הפתאומי במצב גופו"
- (2) אילו הקדישו העוברים ברחוב תשומת לב לכאבו של מי שנפל, לא היו צוחקים
- (3) הרעיון שאדם יתיישב על הארץ סתם כך באמצע הרחוב הוא רעיון מצחיק
- (4) נפילתו של אדם ברחוב מצחיקה רק מפני שנפל שלא במתכוון

9. סביר שהמנהל רוצה שהסניף יהיה סגור. לפיכך -

- (1) לא סביר שהמנהל רוצה שהסניף לא יהיה פתוח
- (2) לא סביר שהמנהל אינו רוצה שהסניף יהיה פתוח
- (3) לא סביר שהמנהל רוצה שהסניף יהיה פתוח
- (4) סביר שהמנהל אינו רוצה שהסניף לא יהיה פתוח

10. בתגובה לתלונה שהשמיע אלון באוזניה של נעמי, היא אמרה לו: "אם אינך רוצה שמכריך יבקשו להפקיד אצלך את חפצי הערך שלהם, אל תציין לפנייהם שבביתך יש כספת גדולה ומתוחכמת במיוחד."

על פי תגובתה של נעמי, איזה מן המשפטים הבאים הוא המתאים ביותר להיות התלונה שהשמיע אלון?

- (1) מאז סיפרתי לעמיתיי שאני נוהג לחבר לעצמי חמשירים, מבקשים ממני לחבר שיר קצר לכבוד כל מסיבה שנערכת בעבודה
- (2) מאז חשף העיתונאי לפני הקוראים שתרמתי סכום כסף צנוע לבית החולים, פנו אליי מוסדות רבים בבקשה לתרום כסף
- (3) מאז ראו חבריי כיצד משקלי יורד בהדרגה באמצעות הקפדה על תזונה מאוזנת והתעמלות, רבים מהם מבקשים להתייעץ עימי בענייני דיאטה וכושר גופני
- (4) מאז התקשרתי פעם אחת למכר שלי שאינני מחבב, כדי להתייעץ עימו בתחום התמחותו, הוא אינו חדל להתקשר אליי כל יום ולשאול לשלומי

#### הוראות לשאלות 11-13:

בכל שאלה יש פסקה שחלק אחד או כמה חלקים ממנה חסרים. עליכם לבחור בתשובה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

11. הצהרתו של השחקן הנודע דייב מילר מן השבוע שעבר, שלפיה הוא \_\_\_\_\_ ליהוקה של השחקנית לידיה ג'ונס לתפקיד הנשי הראשי, \_\_\_\_\_, משום שכמה חודשים לפני כן הצהיר כי ישתתף בסרט \_\_\_\_\_ לידיה ג'ונס, והרי ידוע לכול שמילר מקפיד \_\_\_\_\_ בכל הקשור לסרטים שהוא משתתף בהם.

- (1) יפרוש מצילומי הסרט "זיכרונות" אלא אם כן יבוטל / הפגיעה רבים / רק בתנאי שתשתתף בו / לפזר הצהרות סותרות
- (2) מתנה את השתתפותו בסרט "זיכרונות" ב- / לא הפגיעה איש / בתנאי שתלוהק לתפקיד כל שחקנית חוץ מ- / לעמוד בדיבורו
- (3) מתנה את השתתפותו בסרט "זיכרונות" בביטול / לא הפגיעה איש / רק בתנאי שתשתתף בו / שלא לפזר הצהרות סותרות
- (4) יפרוש מצילומי הסרט "זיכרונות" בשל / הפגיעה רבים / גם אם תשתתף בו / להיות עקבי בהתבטאויותיו

**12.**

מכיוון שלאינדונזיה חשיבות מדינית וכלכלית זניחה מבחינתה של ישראל, חוקרים ישראלים מעטים בלבד מתעניינים בה, \_\_\_\_ . אופייני למחקרים אלו העיסוק בתהליכי דמוקרטיזציה ובמיעוטים לאומיים ודתיים, נושאים הנוגעים למזרח אסיה כולה.

- (1) אך נראה שחרף מספרם הקטן יש במחקריהם כדי לשפוך אור על כמה נושאים שלא זכו להתייחסות אקדמית מעמיקה משום שהם נוגעים, מכל מדינות מזרח אסיה, רק לאינדונזיה
- (2) וגם מחקריהם בוחנים את אינדונזיה רק כחלק מעיסוק בנושאים כלליים יותר, שאינם ייחודיים לאינדונזיה דווקא
- (3) ואף על פי כן מחקריהם אינם מצליחים להקיף את כל סוגיות הליבה המעסיקות את החברה האינדונזית בימים אלו
- (4) וגם מחקריהם אינם נוגעים להשפעה הרבה שיש לאינדונזיה, גם אם בעקיפין, על הכלכלה ועל החברה בישראל

**13.**

התרגום העברי לספרו החדש של אובריי, \_\_\_\_ הניסוחים המסורבלים שבפרק השלישי, \_\_\_\_ צדק עם סגנונו הסוחף והאלגנטי של המחבר. \_\_\_\_ , הנוסח העברי \_\_\_\_ להבהיר לקוראיו את הרעיונות המדעיים המרכזיים שהספר עוסק בהם.

- (1) למעט / אינו עושה / ובכל זאת / אינו מצליח
- (2) ובמיוחד / עושה / ואכן / מצליח
- (3) לרבות / אינו עושה / ואולם / אינו מצליח
- (4) למעט / עושה / ואולם / אינו מצליח

**14.**

רשת סופרמרקטים החליטה לשלוח לחברי מועדון הלקוחות שלה תלושי הנחה, ולהתאים אותם לצורכיהם לפי המוצרים שקנו פעמים רבות בעבר. למשל, לקוחות שקנו חטיפים רבים יקבלו תלושי הנחה לחטיפים. נמצא שלקוחות שקיבלו רק תלושים שהותאמו להם אישית לא השתמשו בהם, אבל כאשר התלושים שהותאמו אישית נשלחו יחד עם תלושים למוצרים שהלקוחות אינם נוהגים לקנות, השתמשו הלקוחות בתלושים שהותאמו להם.

איזה מההסברים הבאים הוא המתאים ביותר להסביר את התנהגות הלקוחות?

- (1) כאשר לקוח מקבל תלוש הנחה למוצר כלשהו, הוא נוטה להשתמש בו גם אם אינו זקוק למוצר באמת
- (2) לקוחות שוכחים פעמים רבות להשתמש בתלושי הנחה, גם אם הדבר עשוי לחסוך להם הוצאות
- (3) כאשר לקוחות מרגישים שעוקבים אחר פעולותיהם, הם נרתעים מלנצל הטבות שמקורן במעקב
- (4) לקוחות נוהגים להשתמש בתלושי הנחה למוצרים שטרם ניסו, ולא למוצרים שהם נוהגים לקנות בין כה וכה



15.

פרופסור הארי קלי, מומחה בין-לאומי לעגבניות: "קשת הטעמים בעגבניות רחבה מבכל פרי אחר כמעט. שלא כמו בבננות, למשל, ריכוז הסוכרים ורמת החומציות בעגבניות עשויים להשתנות עד מאוד, ויש בהן לא חומר ריח דומיננטי אחד, אלא עשרות חומרי ריח דומיננטיים. הרכב חומרי הריח מושפע מתנאי האקלים והקרקה ומתכונות הזן, והוא נותן לכל עגבנייה טעם ייחודי ומורכב כל כך, עד שהוא מזכיר במורכבותו יין".

איזו מן הטענות הבאות משתמעת מדבריו של קלי?

- (1) ריכוז הסוכרים ורמת החומציות משפיעים על טעם העגבנייה יותר משהם משפיעים על טעם הבננה
- (2) תנאי האקלים והקרקה ותכונות הזן משפיעים על מגוון הטעמים בעגבניות יותר מרמת חומציותן ומריכוז הסוכרים בהן
- (3) ריכוז הסוכרים בבננות ורמת חומציותן אינם משתנים שינויים גדולים, ויש בהן חומר ריח דומיננטי אחד
- (4) טעמו המורכב של יין נוצר מאותם גורמים היוצרים את טעמה המורכב של העגבנייה

16.

מעטה כדור הארץ מורכב מארבע "קליפות" המשולבות זו בזו: הליתוספירה - מעטפת הסלע; ההידרוספירה - מעטפת המים; הביוספירה - מעטפת החי והצומח; והאטמוספירה - מעטפת האוויר. מבין רכיבי ההידרוספירה, רק המים העיליים, המצויים על פני שכבת הסלע שהיבשות עשויות ממנה, כלומר מי האגמים והנהרות, וכן מי התהום, המצויים בתוך שכבה זו, ראויים לשתייה עבור בני האדם. לעומתם, מי האוקיינוסים והמים הקפואים שבכיפות הקרח המצויות בקטבים אינם מתאימים לשתייה בצורתם הטבעית.

איזו מהטענות הבאות עולה מהפסקה שלעיל?

- (1) ארבעת רכיבי כדור הארץ הם הליתוספירה, ההידרוספירה, הביוספירה והאטמוספירה
- (2) יש בביוספירה רכיבים שרק חלק מרכיבי ההידרוספירה מתאימים לשתייה עבורם, בהם גם רכיבי הידרוספירה המצויים בתוך הליתוספירה וגם רכיבים המצויים על פניה
- (3) המים המצויים בהידרוספירה טובים לשתייה עבור בני האדם, אך לא כך המים המצויים בליתוספירה, באטמוספירה ובביוספירה
- (4) עצים הם דוגמה לרכיב של הביוספירה, האגמים הם דוגמה לרכיב של ההידרוספירה, וכיפות הקרח המצויות בקטבים הן דוגמה לרכיב של הליתוספירה

17.

במחקר שנעשה בארגנטינה נמצא כי שיעור הגברים המתאשפזים בבתי חולים מכיוון שחלו במחלת הצרדת - מתוך כלל אוכלוסיית הגברים במדינה - גבוה משיעור הנשים המתאשפזות מכיוון שחלו בצרדת - מתוך כלל אוכלוסיית הנשים במדינה. החוקרת קדמי שיערה כי גוף האישה מטבעו חסין מפני מחלת הצרדת יותר מגוף הגבר.

איזו מן הטענות הבאות אינה מחלישה את השערתה?

- (1) נמצא כי מחלת הצרדת פוגעת בעיקר בקשישים, ובארגנטינה תוחלת החיים של הגברים גבוהה מתוחלת החיים של הנשים
- (2) נמצא כי בארגנטינה שיעור המקבלים את החיסון נגד מחלת הצרדת בקרב הגברים נמוך משיעור המקבלות את החיסון בקרב הנשים
- (3) בארגנטינה, שיעור הנשים הפונות לקבל טיפול בבית חולים בהיותן חולות, נמוך משיעור הגברים הנוהגים כך
- (4) בארגנטינה נולדות בכל שנה פחות בנות מבנים, ולכן אוכלוסיית הנשים בה קטנה במעט מאוכלוסיית הגברים

**קטע קריאה** (שאלות 18-23)

קראו בעיון את הקטע, וענו על השאלות שאחריו.

- (1) מכל ההוגים הפוליטיים של העת החדשה, קרל מרקס (1818-1883) הוא המוכר והמשפיע ביותר. מן התורה שנקראת על שמו, המרקסיזם, התפתחו ענפים שלמים של ידע במדעי החברה והרוח, ותנועות לאומיות וחברתיות בעולם כולו - ובראשן התנועה הקומוניסטית - נהגו לפי אידאולוגיות ששיקפו, לפחות לכאורה, את כתביו. אלא שהתהפוכות ההיסטוריות שהתרחשו בשם המרקסיזם דחקו הצידה את הגותו של מרקס עצמו, ובליבה - ביקורתו על הליברליזם. (5)
- ליברליזם היא תפיסה מדינית, חברתית וכלכלית המקדשת את הפרט, את חירותו ואת זכויותיו. היא נוצרה בראשית העת החדשה בתור תגובת-נגד לתפיסה הריכוזית וההיררכית שייצגו הכנסייה ומוסד המלוכה. לפי התפיסה הליברלית, החירות היא זכות יסוד טבעית, והאפשרות של כל אדם להחזיק בקניין פרטי - הזכות לצבור רכוש ולעשות בו כרצונו - היא אמצעי מרכזי להבטיח זכות זו. באמצעות קניינו יכול הפרט לבצר את הטריטוריה שלו, לקנות לעצמו זמן פנוי ולגונן על עצמו ועל משפחתו מפני שרירותו של השלטון ומפני עוצמתם של אנשים אחרים. אדם חסר כל קניין הוא למעשה עבד. לפיכך, מדינה שרואה לנגד עיניה את חירותם של אזרחיה צריכה להימנע מלהתערב בענייניהם ולהגן על קניינם הפרטי. (10)
- ואומנם, הדבקות בחירות הפרט ובזכותו לקניין וכן בכלכלה הקפיטליסטית הנגזרת מהן עומדת ביסוד הסדר החברתי והמדיני במדינות המערב מאז המאה ה-18. אף על פי כן, כבר אז - וביתר שאת במאה ה-19, בשיאה של המהפכה התעשייתית - היו בני המעמד העובד, קרי רוב בני האדם בעולם המערבי, נתונים בפועל בידיהם של אחרים: בידי מעסיקיהם, ששילמו להם שכר זעום ויכלו לפטרם כל אימת שהעסקתם נעשתה לא רווחית, בידי בעלי בתים שיכלו לפנותם מביתם אם לא עמדו בתשלומים ובידי בנקאים ומלווים בריבית. (15)
- מרקס טען שהיעדר החירות-בפועל של המעמד העובד נובע מאותם חוקים שנועדו להבטיח אותה. הליברליזם מעניק לבעל ההון את החירות לעשות בהונו הפרטי כרצונו, ומטבע הדברים רצונו הוא להרוויח. כיצד נוצר הרווח? בעל ההון משקיע מהונו כדי לייצר דבר-מה, ועל אף העלויות הכרוכות בכך - חומרי גלם, הובלה, ציוד מכני ושכר עבודה - בסופו של התהליך, כשהמוצר נמכר, ההון הנשאר בידי גדול יותר מההון שהשקיע. לפי מרקס, בעל ההון יכול להשיג את הרווח רק בזכות העובדה שהוא משלם לפועליו שכר הנמוך מערך עבודתם, שהרי אילו שילם בעל ההון את ערכה במלואו, לא הייתה ההשקעה משתלמת. (20)
- מרקס טען אפוא שביסודה של הכלכלה הקפיטליסטית עומד ניצול: הפועל חייב לעבוד כדי לפרנס את עצמו ואת משפחתו, ובעל ההון מנצל זאת כדי לגרוף רווחים ולהגדיל את הונו עוד יותר. הפועל נאלץ למכור את כוח העבודה שלו - הכולל גם את זמנו, מרצו, כישירויותו ובריאותו הגופנית והנפשית - במחיר הנופל מערכו האמיתי. מנקודת ראותו של מרקס, השימוש בשפת החירויות והזכויות כדי להצדיק מצב זה הוא בבחינת אחיזת עיניים. (25)
- בימיו של מרקס היו גם הוגים ליברלים שהבחינו שהכוחות הפועלים בחברה המתועשת חותרים תחת הרעיונות שעל גבם צמחו. אלא שהוגים אלו פטרו את אי-הנחת שלהם מן המצב הקיים באמירה שהחופש שניתן לכל אדם יביא עם הזמן לידי שיפור מצבו, ואילו מרקס טען שהמערכת פגומה ביסודה. כוחה של הביקורת של מרקס טמון בעובדה שהוא תקף את השיטה הכלכלית הליברלית באותו הנשק ששימש את הליברליזם עצמו כדי להצדיקה. (30)

**השאלות**

**18.** איזו מן הטענות הבאות, הנוגעות לביקורתו של מרקס על הליברליזם, נטענת בפסקה הראשונה?

- (1) היא הציתה את התהפוכות ההיסטוריות שקרו בהשפעתו של מרקס
- (2) הנושאים האחרים שמרקס עסק בהם בכתביו דחקו אותה הצידה
- (3) היא אחד הענפים שהתפתחו במדעי החברה והרוח בהשפעתו של מרקס
- (4) היא תופסת מקום מרכזי בהגותו של מרקס

**19.** הזכות לקניין מוצגת בפסקה השנייה בתור -

- (1) אמצעי של המדינה להגן על אזרחיה
- (2) זכות שמימושה מאפשר לחזקים לנהוג בשרירות בחלשים מהם
- (3) זכות טבעית של כל אדם
- (4) אמצעי להבטיח את חירותו של כל אדם

**20.** למה הכוונה במשפט "היעדר החירות-בפועל של המעמד העובד נובע מאותם חוקים שנועדו להבטיח אותה" (שורה 18)?

- (1) חברה ליברלית יכולה להתקיים רק אם היא מבטיחה את חירותם-בפועל של העובדים
- (2) החוקים הליברליים קובעים שרק בעלי ההון זכאים לחירות, ולא המעמד העובד
- (3) בעלי ההון אינם מצייתים לחוקים הליברליים, המבטיחים חירות לכול, ולכן המעמד העובד נפגע
- (4) החירות שהליברליזם מבטיח לכול, ובכלל זה לבעלי ההון, מביאה בסופו של דבר לידי שלילת חירותם של העובדים

**21.** על פי תפיסתו של מרקס המוצגת בפסקה הרביעית, כיצד בעל ההון מגדיל את הונו?

- (1) הוא דואג לכך שערך עבודת הפועלים יהיה גבוה מעלות חומרי הגלם, ההובלה והציוד המכני
- (2) הוא דואג לכך שעבודתם של פועליו תושקע רק בייצור מוצרים רווחיים
- (3) הוא מגדיל את ערך העבודה של פועליו באמצעות השקעה מהונו הפרטי
- (4) הוא נהנה מן ההפרש שבין שווי עבודת הפועלים ובין שכרם

**22.** לפי הפסקה החמישית, מה הטענה שמרקס חשב שהשימוש בה הוא בבחינת אחיזת עיניים?

- (1) לבעלי ההון מותר לממש את זכותם להרוויח, אך בלי לפגוע במעמד העובד
- (2) אפשר להבטיח חירות למעמד העובד גם בלי להעניק לו חירות-בפועל
- (3) בני המעמד העובד מוכרים לבעלי ההון את כוח עבודתם, זמנם ומרצם
- (4) משום שבני המעמד העובד זכאים לעשות כרצונם, מצבם הרע אינו בגדר עוול

**23.** מהו "המצב הקיים" (שורה 29)?

- (1) ניצול המעמד העובד
- (2) קיומה של חברה מתועשת
- (3) שליטתה של התפיסה הליברלית
- (4) ההתנגדות של מרקס לקפיטליזם



אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!

## עמוד ריק

**בפרק זה 20 שאלות.**  
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

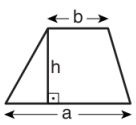
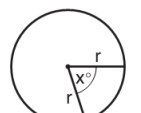
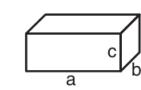
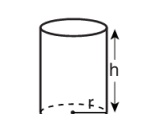
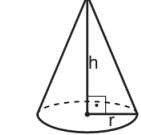
## פרק 3: חשיבה כמותית

בפרק זה מופיעות שאלות ובעיות של חשיבה כמותית. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה הנכונה ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

### הערות כלליות

- הסרטטים המצורפים לכמה מהשאלות נועדו לסייע בפתרון, אך הם אינם מסורטטים בהכרח על פי קנה מידה. אין להסיק מסרטוט בלבד על אורך קטעים, על גודל זוויות, ועל כיוצא בהם.
- קו הנראה ישר בסרטוט, אפשר להניח שהוא אכן ישר.
- כאשר מופיע בשאלה מונח גאומטרי (צלע, רדיוס, שטח, נפח וכו') כנתון, הכוונה היא למונח שערכו גדול מאפס, אלא אם כן מצוין אחרת.
- כאשר בשאלה כתוב  $\sqrt{a}$  ( $0 < a$ ), הכוונה היא לשרש החיובי של  $a$ .
- 0 אינו מספר חיובי ואינו מספר שלילי.
- 0 הוא מספר זוגי.
- 1 אינו מספר ראשוני.

### נוסחאות

	<p>10. שטח טרפז שאורך בסיסו האחד <math>a</math>, אורך בסיסו האחר <math>b</math>, וגובהו <math>h</math> הוא <math>\frac{(a+b) \cdot h}{2}</math></p>	<p>1. אחוזים: <math>a\%</math> מ-<math>x</math> הם <math>\frac{a}{100} \cdot x</math></p> <p>2. חזקות: לכל מספר <math>a</math> שונה מאפס ולכל <math>n</math> ו-<math>m</math> שלמים -</p>
<p>11. זוויות פנימיות במצולע בעל <math>n</math> צלעות:</p> <p>א. סכום הזוויות הוא <math>(180n - 360)</math> מעלות</p> <p>ב. אם המצולע משוכלל גודל כל זווית פנימית הוא <math>(180 - \frac{360}{n}) = (\frac{180n - 360}{n})</math> מעלות</p>	<p>12. מעגל, עיגול:</p> <p>א. שטח מעגל שרדיוסו <math>r</math> הוא <math>\pi r^2</math> (<math>\pi = 3.14\dots</math>)</p> <p>ב. היקף המעגל הוא <math>2\pi r</math></p> <p>ג. שטח גזרת מעגל בעלת זווית ראש <math>x^\circ</math> הוא <math>\pi r^2 \cdot \frac{x}{360}</math></p>	<p>א. <math>a^{-n} = \frac{1}{a^n}</math></p> <p>ב. <math>a^{m+n} = a^m \cdot a^n</math></p> <p>ג. <math>a^{\frac{n}{m}} = (\sqrt[m]{a})^n</math> (<math>0 &lt; a, 0 &lt; m</math>)</p> <p>ד. <math>a^{n \cdot m} = (a^n)^m</math></p>
	<p>13. תיבה, קובייה:</p> <p>א. נפח תיבה שאורכה <math>a</math>, רוחבה <math>b</math> וגובהה <math>c</math> הוא <math>a \cdot b \cdot c</math></p> <p>ב. שטח הפנים של התיבה הוא <math>2ab + 2bc + 2ac</math></p> <p>ג. בקובייה מתקיים <math>a = b = c</math></p>	<p>3. כפל מקוצר: <math>(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2</math> <math>(a+b)(a-b) = a^2 - b^2</math></p> <p>4. בעיות דרך: <math>\frac{\text{דרך}}{\text{זמן}} = \text{מהירות}</math></p> <p>5. בעיות הספק: <math>\frac{\text{כמות עבודה}}{\text{זמן}} = \text{הספק}</math></p>
	<p>14. גליל:</p> <p>א. שטח המעטפת של גליל שרדיוסו <math>r</math> וגובהו <math>h</math>, הוא <math>2\pi r \cdot h</math></p> <p>ב. שטח הפנים של הגליל הוא <math>2\pi r^2 + 2\pi r \cdot h = 2\pi r(r+h)</math></p> <p>ג. נפח הגליל הוא <math>\pi r^2 \cdot h</math></p>	<p>6. עצרת: <math>n! = n(n-1)(n-2) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1</math></p> <p>7. פרופורציה: אם <math>AD \parallel BE \parallel CF</math> אז <math>\frac{AB}{AC} = \frac{DE}{DF}</math> וגם <math>\frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF}</math></p>
	<p>15. נפח חרוט שרדיוסו <math>r</math> וגובהו <math>h</math> הוא <math>\frac{\pi r^2 \cdot h}{3}</math></p>	<p>8. משולש:</p> <p>א. שטח משולש שאורך בסיסו <math>a</math> ואורך הגובה לבסיס זה <math>h</math>, הוא <math>\frac{a \cdot h}{2}</math></p> <p>ב. משפט פיתגורס: במשולש ישר זווית ABC כבסרטוט מתקיים <math>AC^2 = AB^2 + BC^2</math></p> <p>ג. במשולש ישר זווית שזוויותיו <math>30^\circ, 60^\circ, 90^\circ</math>, אורך הניצב שמול הזווית <math>30^\circ</math> שווה לחצי אורך היתר</p>
	<p>16. נפח פירמידה ששטח בסיסה <math>S</math> וגובהה <math>h</math> הוא <math>\frac{S \cdot h}{3}</math></p>	<p>9. שטח מלבן שאורכו <math>a</math> ורוחבו <math>b</math> הוא <math>a \cdot b</math></p>

## שאלות ובעיות (שאלות 1-8)

1. לכל מספר חיובי  $x$  ולכל מספר שלם  $n$  הוגדרה הפעולה  $\$$  כך:

$$x \$ n = \frac{1}{x^n}$$

$$3 \$ (2 \$ 0) = ?$$

(1)  $\frac{1}{8}$

(2)  $\frac{1}{6}$

(3)  $\frac{1}{3}$

(4)  $\frac{1}{9}$

2. נתון:  $a$  ו- $b$  הם שני מספרים עוקבים, ושניהם מספרים ראשוניים.  
 $a < b$

כמה ערכים אפשריים יש ל- $a$ ?

(1) 1

(2) 0

(3) 3

(4) אינסוף

3. ליואב 4 תפוחים יותר מלדני.

לדני  $\frac{1}{4}$  ממספר התפוחים שיש למיכל.

למיכל אותו מספר תפוחים שיש לדני וליואב יחד.

כמה תפוחים יש ליואב?

(4) 48

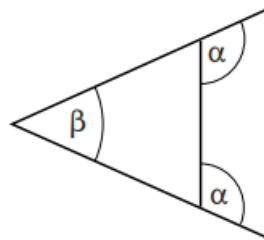
(3) 24

(2) 16

(1) 6

4. לפי הנתונים שבסרטוט,

$$\alpha = ?$$



(1)  $180^\circ - \beta$

(2)  $90^\circ + \frac{\beta}{2}$

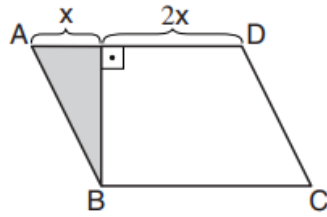
(3)  $135^\circ - \frac{\beta}{2}$

(4)  $180^\circ - 2\beta$

5. ABCD היא מקבילית.

לפי נתון זה והנתונים שבסרטוט,

$$\frac{\text{גודל השטח הבהיר}}{\text{גודל השטח הכהה}} = ?$$



(1) 8

(2) 5

(3) 3

(4) 4

6. a ו-b הם מספרים שלמים וחיוביים.

$$\sqrt{a^2 \cdot b} = a \cdot b$$

איזו מהטענות הבאות נובעת מכך בהכרח?

(1)  $a = 1$

(2)  $b = 1$

(3)  $a \cdot b = 1$

(4) אין a ו-b המקיימים את המשוואה הנתונה

7. בכיתה כלשהי מספר דו-ספרתי של תלמידים. תלמידי הכיתה רצו להתחלק לקבוצות של 4 תלמידים כל אחת, אך מספרם לא אפשר זאת.

לאחר שהצטרפו אליהם כל תלמידי הכיתה המקבילה, הצליחו לעשות זאת.

מה לא יכול להיות מספר התלמידים בכיתה המקבילה?

(4) 28

(3) 27

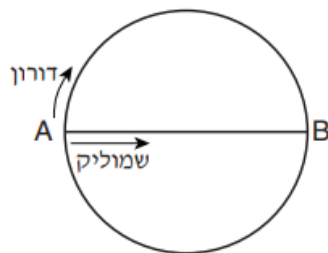
(2) 26

(1) 25

8. AB הוא קוטר במעגל.

שמוליק ודורון יצאו באותו הרגע מהנקודה A לעבר הנקודה B. שמוליק רץ על הקוטר AB, ודורון רץ על הקשת AB (ראו סרטוט). כל אחד מהם רץ במהירות קבועה משלו, ושניהם הגיעו לנקודה B באותו הרגע.

$$\frac{\text{מהירות ריצתו של שמוליק}}{\text{מהירות ריצתו של דורון}} = ?$$



(1)  $\frac{2}{\pi}$

(2) 2

(3)  $\frac{1}{2\pi}$

(4)  $\frac{1}{2}$

**הסקה מטבלה** (שאלות 9-12)

עיינו היטב בטבלה שלפניכם, וענו על ארבע השאלות שאחריה.

בחודש יולי בשנת 2000 נערכו במדינה מסוימת בחירות לנשיאות. בבחירות התמודדו ארבע מועמדות: אהובה, יעל, רות ושלומית. בששת החודשים שקדמו לבחירות (ינואר-יוני) נערך מדי חודש סקר, שהמשתתפים בו נשאלו לאיזו מהמועמדות הם מתכוונים להצביע בבחירות.

טבלה מופיעות תוצאות הסקרים ותוצאות הבחירות:

בעמודות הסקרים מפורטים אחוזי התמיכה בכל מועמדת. **אחוז התמיכה** במועמדת הוא אחוז המשתתפים בסקר שהצהירו כי יצביעו למועמדת זו.

בעמודות הבחירות מפורטים אחוזי הקולות שקיבלה כל מועמדת. **אחוז הקולות** שקיבלה מועמדת הוא אחוז המשתתפים בבחירות שהצביעו למועמדת זו.

כמו כן, מופיעים בטבלה מספר המשתתפים בכל אחד מהסקרים ומספר המשתתפים בבחירות.

לדוגמה, בסקר שנערך בינואר השתתפו 3,000 איש. אחוז התמיכה באהובה בסקר זה היה 23%.

בחירות	סקרים						חודש
	יוני	מאי	אפריל	מרץ	פברואר	ינואר	
אהובה	16%	15%	20%	25%	24%	23%	
יעל	45%	50%	46%	40%	42%	55%	
רות	36%	27%	30%	30%	26%	7%	
שלומית	3%	8%	4%	5%	8%	15%	
<b>מספר משתתפים</b>	12,000	7,500	7,000	5,000	1,500	3,000	

**שימו לב:** בתשובתכם לכל שאלה התעלמו מנתונים המופיעים בשאלות האחרות.

**השאלות**

**9.** "מועמדת מפתיעה" היא מועמדת שבין אחוז הקולות שקיבלה בבחירות לבין אחוזי התמיכה שזכתה בהם **בכל אחד** מהסקרים יש הפרש (בערך מוחלט) של 3% או יותר.

איזו מהמועמדות היא מועמדת מפתיעה?

(1) אהובה

(2) יעל

(3) רות

(4) שלומית



**10.** "סקר צמוד" הוא סקר שבו **ההפרש** בין אחוז התמיכה במועמדת שהגיעה למקום הראשון בסקר לאחוז התמיכה במועמדת שהגיעה למקום השני בסקר קטן מ-15%.

כמה מהסקרים המתוארים בטבלה הם סקרים צמודים?

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

**11.** אחוז התמיכה במועמדת מסוימת בכל אחד מהסקרים שהיו יותר מ-6,000 משתתפים **נמוך** מאחוז התמיכה בה בכל אחד מהסקרים שהיו בהם פחות מ-6,000 משתתפים.

מיהי מועמדת זו?

(1) אהובה

(2) יעל

(3) רות

(4) שלומית

**12.** **מספר** המשתתפים שהצהירו בסקר של חודש מאי שיצביעו ליעל \_\_\_\_\_ **מספר** המשתתפים שהצהירו בסקר של חודש מרץ שיצביעו לאהובה.

(1) גדול פי 1.5 מ-

(2) גדול פי 2 מ-

(3) גדול פי 3 מ-

(4) שווה ל-

**שאלות ובעיות** (שאלות 13-20)

**13.** נתונה תיבה שסכום האורך, הרוחב והגובה שלה 8 ס"מ.

מה סכום האורכים של **כל** מקצועות התיבה (בס"מ)?

(1) 32

(2) 24

(3) 16

(4) אי אפשר לדעת על פי הנתונים

**14.** נורה א דולקת 11 שעות ביממה. נורה ב דולקת 15 שעות ביממה.

כמה שעות ביממה שתי הנורות דולקות בו-זמנית?

(1) לכל היותר 11 שעות, ולכל הפחות 4 שעות

(2) לכל היותר 11 שעות, ולכל הפחות 2 שעות

(3) לכל היותר 15 שעות, ולכל הפחות 2 שעות

(4) לכל היותר 15 שעות, ולכל הפחות 4 שעות

**15.** נתון:  $q + r = s$

$$s + r = t$$

איזה מהביטויים הבאים שווה ל-  $(s^2 - r^2)$ ?

(1)  $q \cdot t$

(2)  $t - q$

(3)  $q^2$

(4)  $q^2 + t^2$

**16.** A מעילים עולים B שקלים סך הכול.

כמה מעילים (לכל היותר) אפשר לקנות ב-C שקלים?

(1)  $\frac{BC}{A}$

(2)  $\frac{AB}{C}$

(3)  $\frac{C}{AB}$

(4)  $\frac{AC}{B}$

**17.** a ו-b הם מספרים חיוביים.

נתון: a גדול ב-40% מהמוצע של a ו-b.

בכמה אחוזים קטן b מהמוצע של a ו-b?

(1) 20%

(2) 40%

(3) 60%

(4) 80%

18. מטילים קובייה **לא הוגנת** שהמספרים 1 עד 6 רשומים על פאותיה. הסיכוי לקבל את המספר 1 הוא  $x$ , הסיכוי לקבל את המספר 2 הוא  $2x$ , וכך הלאה עד  $6x$ .

$$x = ?$$

$$\frac{1}{6} \quad (1)$$

$$\frac{1}{9} \quad (2)$$

$$\frac{1}{21} \quad (3)$$

$$\frac{1}{36} \quad (4)$$

$$19. \quad \frac{17!}{15! + 16!} = ?$$

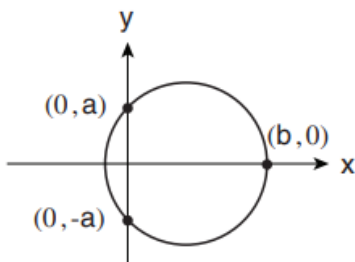
$$17 \quad (1)$$

$$16 \quad (2)$$

$$\frac{1}{15} \quad (3)$$

$$\frac{1}{14} \quad (4)$$

20. בסרטוט שלפניכם מעגל במערכת צירים. שלוש מנקודות החיתוך של המעגל עם הצירים מסומנות בסרטוט. מרכז המעגל נמצא בנקודה  $(x, y)$ .



איזו מהטענות הבאות **בהכרח אינה** נכונה?

$$x < \frac{b}{2} \quad (1)$$

$$y < \frac{b}{2} \quad (2)$$

$$x = \frac{a}{2} \quad (3)$$

$$y = \frac{a}{2} \quad (4)$$



אל תהפוך את הדף עד שתקבל הוראה לכך!

## עמוד ריק

## פרק 4: חשיבה מילולית

בפרק זה 23 שאלות.  
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק זה שאלות מסוגים שונים: אנלוגיות, שאלות הבנה והסקה ושאלות הנוגעות לקטע קריאה. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה המתאימה ביותר לכל שאלה, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

### אנלוגיות (שאלות 1-6)

בכל שאלה יש זוג מילים מודגשות. מצאו את היחס בין המשמעויות של שתי המילים האלה, ובחרו מתוך התשובות המוצעות את זוג המילים שהיחס ביניהן הוא הדומה ביותר ליחס שמצאתם.  
שימו לב: יש חשיבות לסדר המילים בזוג.

#### 1. הכביר מילים : דיבר -

- (1) פרק עול : המריד
- (2) השתקע : נדד
- (3) כיתת רגליים : הלך
- (4) הציץ : הביט

#### 2. להעליב : להיעלב -

- (1) לצחוק : לשמוח
- (2) לטשטש : להסתיר
- (3) למוטט : לקרוס
- (4) לגהץ : להחליק

#### 3. דירה : דיר -

- (1) אסם : קלשון
- (2) מכונית : כרכרה
- (3) צלחת : אבוס
- (4) ברז : שוקת

#### 4. הסתרק : סירק -

- (1) התהלל : הילל
- (2) התחבק : חיבק
- (3) התבשר : בישר
- (4) התקנא : קינא

**5. בצר : כרם -**

- (1) כרה : מכרה
- (2) ניסר : נגרייה
- (3) משה : מים
- (4) קצר : תבואה

**6. הישג : הישגיות -**

- (1) חיוך : חייכנות
- (2) עניין : התעניינות
- (3) הרפתקה : הרפתקנות
- (4) תבוסה : תבוסתנות

**שאלות הבנה והסקה (שאלות 7-18)****הוראות לשאלות 7-9:**

בכל שאלה יש פסקה שחלק אחד או כמה חלקים ממנה חסרים. עליכם לבחור בתשובה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

**7.** הכתבה על שיטת הטיפול החדשה, שפורסמה בעיתון, הייתה \_\_\_\_\_ : הכתב \_\_\_\_\_ יתרונותיה של השיטה, \_\_\_\_\_ חסרונותיה.

- (1) מגמתית / מנה את / אך לא התעלם גם מ-
- (2) אוהדת מדי / התמקד ב- / והמעיט בהצגת
- (3) ביקורתית מדי / התעלם מ- / כמו גם מ-
- (4) בלתי אוהדת / ייחד מקום רב ל- / וכמעט לא התייחס ל-

**8.** מכללת "עזוז" \_\_\_\_\_ נרשמים אליה שמספר הסטודנטים בכל קבוצת לימוד במכללה \_\_\_\_\_ מכללות אחרות, מה \_\_\_\_\_ כל סטודנט. \_\_\_\_\_ שרמת הלימודים בה תהיה גבוהה בהשוואה למכללות אחרות.

- (1) מסרבת להתחייב לפני ה- / לא יהיה גבוה בהרבה לעומת / שמעמיד בספק את הבטחתה שהמרצים יעניקו יחס אישי ל- / גרוע מזאת, המכללה מוכיחה
- (2) נמנעת מלהבטיח ל- / יהיה גבוה מן המקובל ב- / שיקל על מורי המכללה להעניק יחס אישי ל- / ואולם, המכללה מצהירה
- (3) מבטיחה ל- / יהיה נמוך מן המקובל ב- / שיאפשר להצמיד מלווה אישי מקרב מרצי המכללה ל- / ואולם, המכללה אינה מבטיחה
- (4) מתחייבת במכתב שנשלח לכל ה- / יהיה מעתה נמוך בהשוואה ל- / שיקל על המרצים במכללה להרחיב את אופקיו של / בהתאם לכך, המכללה מכחישה

**9.** פרופ' עזריאלי סבור שהטענה כי פעילות גופנית מסייעת להוריד את רמת השומנים בדם \_\_\_\_\_ . הוא מבסס את עמדתו על כך ש\_\_\_\_\_ המחקרים שבדקו אם רמה גבוהה של שומנים בדם היא מצב \_\_\_\_\_ פעילות גופנית, מצאו שהתשובה לשאלה זו \_\_\_\_\_ .

- (1) נכונה / חלק ניכר מן / בלתי הפיך, שאינו מושפע מ- / חיובית
- (2) אינה נכונה / רק מעטים מן / בלתי הפיך, שאינו מושפע מ- / חיובית
- (3) שגויה מן היסוד / חלק זניח בלבד מן / הפיך, שאפשר לשנותו באמצעות / שלילית
- (4) אינה מופרכת / מרבית / הפיך, שאפשר לשנותו באמצעות / חיובית

**10.** לעיתים יואב בן השנה נוהג להצביע לכיוון המנורה המשתלשלת מהתקרה ולקרוא בקול "או!". הוריו משערים שהוא מזהה היטב עצמים מאירים ומנסה לומר "אור", אולם עדיין אינו מסוגל להגות את העיצור ר'.

איזה מהנתונים הבאים **אינו מחליש** את השערתם?

- (1) לעיתים יואב מצביע גם על חפצים אחרים, שאינם מאירים, וקורא "או!"
- (2) יואב מבטא היטב את שמה של סבתו, רותי
- (3) לעיתים יואב מצביע גם על השמש וקורא "או!"
- (4) כשמדליקים את מנורת הקריאה בחדרו של יואב, הוא קורא "אור!"

**11.** בתשובה לשאלה כלשהי נכתבה הפסקה הבאה:  
 "עד המאה ה-19 היה הצבע הסגול יקר מפז. מחירו שיקף את המאמץ שהיה כרוך בהפקתו, שהתבססה על ליקוט חלזונות ימיים ממין מסוים ואיסוף הריר הסגול שהם מפרישים. מכיוון שכמות הריר שחילוון כזה מפריש היא זעומה, כעשרת אלפים חלזונות נדרשו לייצור גרם אחד של צבע. בשל המחיר הגבוה יוחד הצבע לבגדיהם של בעלי המעמד הרם ביותר, ומובן שלא היה אפשר לשלבו בדגלים, שהרי אלו נועדו להיות מופצים בהמוניהם."

איזו מהשאלות הבאות היא המתאימה ביותר להיות השאלה שהפסקה נכתבה בתשובה אליה?

- (1) מדוע לא הופיע הצבע הסגול בדגלים עד המאה ה-19?
- (2) כיצד הופק הצבע הסגול עד המאה ה-19?
- (3) אילו שיקולים הכתיבו את בחירתם של הצבעים המשמשים בדגלים עד המאה ה-19?
- (4) מדוע היה הצבע הסגול יקר כל כך עד המאה ה-19?

**12.** על פי תאוריה בפסיכולוגיה, כאשר אדם שופט מקרה שקרה לאדם אחר הוא מושפע מטעות הייחוס הבסיסית - הנטייה להפריז בחשיבותם של גורמים פנימיים שגרמו למקרה, כגון תכונותיו של האדם האחר, יכולותיו וכוונותיו, ולהמעיט בחשיבותם של נסיבות וגורמים חיצוניים. לעומת זאת, כאשר אדם שופט מקרה שקרה לו עצמו, הוא מושפע מן **ההטיה לטובת העצמי** - הנטייה לייחס את כישלונותיו לגורמים חיצוניים, ואת הצלחותיו - לגורמים פנימיים.

איזה מהמקרים הבאים **אינו** מדגים אף לא אחת מהתופעות המתוארות בפסקה?

- (1) אחיה של פנינה מעד אמש ברחוב, ופנינה מאשימה אותו בכך שנהג בחוסר זהירות, ואינה מביאה בחשבון את העובדה שהתאורה ברחוב לא פעלה באותו הערב
- (2) ראובן פוטר מעבודתו, והוא תולה את ההחלטה לפטרו במשבר הכלכלי שפקד את המשק, ואינו שוקל את האפשרות שפוטר כי נהג לאחר לעבודה בכל בוקר
- (3) רעות קיבלה בבחינה ציון גבוה משציפתה, והיא סבורה שהיא מוכשרת בתחום הנלמד יותר משחשבה, ואינה שוקלת את האפשרות שהבחינה הייתה קלה מהרגיל
- (4) שכנתו של דוד הייתה מעורבת בתאונת דרכים, ודוד סבור כי התאונה נגרמה מכיוון שהכביש במקום התאונה משובש, ואינו מביא בחשבון את האפשרות ששכנתו לא הייתה מרוכזת בנהיגה

**13.** אחינעם כתבה מילה בעלת ארבע אותיות, ואמרה: "אם אשנה את סדר האותיות במילה שכתבתי כך ששום אות לא תהיה במקומה המקורי, יתקבל הצירוף **רוספ**. ואילו אם אשנה את סדר האותיות במילה שכתבתי כך ששתיים מהן יישארו במקומן המקורי, ושתיים יתחלפו ביניהן, יתקבל הצירוף **סורפ**."

מה המילה שכתבה אחינעם?

(1) **ספרו**

(2) **סופר**

(3) **פרוס**

(4) **סרופ**

**14.** פילון האלכסנדרוני היה הוגה יהודי שחי במאה הראשונה לפני הספירה בעיר אלכסנדריה, ובכתביו מופיעות מסורות יהודיות רבות. כמה ממסורות אלה מוכרות לנו גם מספרות חז"ל, המאוחרת יותר, והופעתן בכתבי פילון מאפשרת לקבוע כי הן לא נוצרו בידי חז"ל.

לפי הפסקה, איזה מן המקרים הבאים **לא** ייתכן?

(1) מסורת שנוצרה לפני ימיו של פילון מופיעה בספרות חז"ל אך לא בכתבי פילון

(2) מסורת שנוצרה לפני ימיו של פילון מופיעה הן בספרות חז"ל והן בכתבי פילון

(3) מסורת שנוצרה בידי חז"ל מופיעה בספרות חז"ל אך לא בכתבי פילון

(4) מסורת שנוצרה בידי חז"ל מופיעה הן בספרות חז"ל והן בכתבי פילון

**15.** מורה בבית הספר "הארז": "בבית הספר 'הברוש' אפשרו בשנה שעברה לתלמידים המעוניינים בכך להשתתף בשיעורי מחול. המוטיבציה של תלמידים אלה להשקיע בכל מקצועות הלימוד עלתה. לפיכך, אני מציע לא רק לאפשר לתלמידים בבית הספר שלנו להשתתף בשיעורי מחול, אלא אף לחייבם להשתתף בהם."

על איזו מן ההנחות הבאות **לא** סביר שהתבסס המורה?

(1) רמת המוטיבציה הממוצעת של תלמידי "הארז" אינה נופלת מרמת המוטיבציה הממוצעת של תלמידי "הברוש" שהשתתפו בשיעורי המחול

(2) תלמידי "הברוש" שהשתתפו בשיעורי המחול ותלמידי "הארז" אינם שונים אלה מאלה בכל הנוגע לגורמים המעוררים בהם מוטיבציה

(3) העובדה שלימוד מקצוע מסוים הוא בגדר חובה אינה פוגעת בתרומה של מקצוע זה למוטיבציה ללמוד מקצועות אחרים

(4) ההשתתפות בשיעורי המחול היא שגרמה לעלייה במוטיבציה של תלמידי "הברוש"



16.

משפטן: "אחת ההנחות במשפט הישראלי היא שאדם לא יודה בפשע שלא ביצע, ועל כן ההודאה נתפסת בו כ'מלכת הראיות'. ואולם, עיון קצר בספרי ההיסטוריה מעלה מקרים שבהם נסחטו מאנשים הודאות במעשים שלא היו ולא נבראו. זאת ועוד, אמינותן הבעייתית של ההודאות היא רק קצה הקרחון. בימינו, בדיקות דנ"א מוכיחות חדשים לבקרים שסוגים רבים של ראיות מסורתיות אינם אמינים כפי שחשבונו: אנשים רבים שהורשעו בעבר בפשעים מתגלים כיום כחפים מפשע".

מה טענתו המרכזית של המשפטן?

- (1) עיון בספרי ההיסטוריה מלמד כי כמעט כל סוגי הראיות המסורתיות לוקים באמינותם, והראיה הבעייתית ביותר היא ההודאה
- (2) ההיסטוריה מלמדת כי ההודאה היא ראיה בעייתית, וכדי להיווכח בכך אין צורך בחידושים טכנולוגיים כמו בדיקות דנ"א
- (3) ההנחה שאדם לא יודה בפשע שלא ביצע גורמת לעיוות הצדק ופוגעת באמינותם של כל סוגי הראיות המסורתיות במשפט הישראלי
- (4) תפיסת ההודאה כ"מלכת הראיות" אינה רק בעייתית כשלעצמה, היא גם חלק מבעיה רחבה יותר בשיטת הראיות המסורתית

17.

כדי להעריך את המרחק בין עצמים במרחב לבין העיניים המוח מצליב שתי תמונות של אותו מרחב, כל אחת מזווית מעט שונה. אצל בני האדם שתי העיניים פונות קדימה ושדות הראייה שלהן כמעט חופפים זה לזה, וכך הן מספקות למוח את המידע הדרוש. ואולם, יש בעלי חיים שעיניהם נמצאות בשני צידי הראש ופונות לכיוונים מנוגדים, ולכן אין שום חפיפה בין שדות הראייה שלהן. כמה מהם מצליחים בכל זאת להעריך את מרחקם של עצמים מהם, וזאת באמצעות הזזה קלה של הראש.

לפי המשתמע מהפסקה, הזזת הראש מאפשרת לבעלי חיים מסוימים להעריך את מרחקם של עצמים מהם בכך שהיא -

- (1) מאפשרת להם למצוא זווית ראייה שממנה שתי העיניים קולטות את אותו שדה ראייה בו-זמנית
- (2) מאפשרת להם למצוא נקודת מבט שממנה אפשר להעריך את מרחקם של העצמים גם בלי להצליב שתי תמונות
- (3) מאפשרת למוח לקבל בזו אחר זו שתי תמונות של העצמים מזוויות שונות מעט ולהצליבן
- (4) מאפשרת לכל אחת מעיניהם להתבונן באותו העצם ממרחק אחר וכך לשפר את הערכת המרחק שעשה מוחם קודם לכן

18.

כחלק ממאבקן בהשמנת יתר החליטו כמה מדינות בארה"ב לחייב מסעדות לציין בתפריטיהן את מספר הקלוריות שבכל מנה, וזאת אף שמחקרים הראו כי סימון הקלוריות אינו משפיע בדרך כלל על בחירותיהם של הסועדים. ההנחה העומדת בבסיס החלטה זו היא שיעילותו של המהלך אינה תלויה בסועדים לבדם: די שהמסעדנים יחששו שהסימון ישפיע על בחירות הסועדים כדי שיפחיתו את מספר הקלוריות במנות שהם מציעים.

באיזה מן המקרים הבאים השיגה ההחלטה את מטרתה באופן הדומה ביותר לאופן שבו ההחלטה שבפסקה צפויה להשיג את מטרתה?

- (1) כדי להוריד את מחירי הירקות במדינה החליטה הממשלה לפרסם רשימת מחירים מומלצים שלהם; קונים נמנעו מלקנות ברשתות שיווק שמכרו ירקות במחירים גבוהים יותר, ומחירי הירקות ירדו
- (2) כדי לשפר את המשמעת בקרב תלמידי בית ספר הוחלט לדווח להורי התלמידים על כל הפרת משמעת של ילדיהם; ילדים רבים ספגו נזיפות מהוריהם וחדלו לבצע הפרות משמעת
- (3) כדי להגדיל את היקף המכירות של משקה מסוים הוחלט להציגו בפרסומות כמשקה פופולרי מאוד, אף שבפועל לא היה כזה; הפרסום הוביל לעלייה במכירות שלו, והוא נעשה פופולרי באמת
- (4) כדי לעודד היעזרות בטכנאי גז מורשים בלבד הוחלט לצאת במסע פרסום המזהיר צרכני גז מפני טכנאים לא-מורשים; טכנאים רבים נרשמו לקורסי רישוי מרצונם כדי להבטיח שפרנסתם לא תיפגע

## קטע קריאה (שאלות 19-23)

קראו בעיון את הקטע, וענו על השאלות שאחריו.

(1) חוקרים שעוסקים בהבנת תהליך הקריאה תוהים מה התהליך המתרחש מרגע שעיניו של אדם רואות מילה כתובה ועד שמוחו מזהה אותה בקרב המילים המוכרות המצויות במאגר הזיכרון שלו. כמה מודלים נוצרו בניסיון לענות על שאלה זו, וכולם מסתמכים על ההנחה שיש במוח שני מנגנונים נפרדים: מנגנון לזיהוי אותיות ומנגנון לזיהוי מילים.

(5) לפי **מודל זיהוי האותיות הסדרתי**, תהליך זיהויה של מילה מורכב משני שלבים: בשלב הראשון המידע עובר מן העין למנגנון מוחי המתמחה בזיהוי אותיות, ושם מופעלות בזו אחר זו, לפי כיוון קריאת המילה, יחידות הזיכרון שבהן מאוחסנות האותיות המרכיבות את המילה. לאחר זיהוי כל האותיות עובר המידע למנגנון המתמחה בזיהוי מילים, ושם מופעלת יחידת הזיכרון שבה מאוחסנת המילה. לפי מודל אחר, **מודל זיהוי המילים הישיר**, כשאדם רואה מילה כתובה מוחו מזהה אותה כיחידה שלמה: מנגנון זיהוי המילים מופעל ישירות, ללא תיווך של מנגנון לזיהוי אותיות. מודל שלישי נקרא **מודל זיהוי האותיות במקביל**. לפי מודל זה, כשאדם קורא מילה, כל

(10) היחידות שבהן מאוחסנות האותיות המרכיבות אותה מופעלות בעת ובעונה אחת. מכל יחידה של אות שזוהתה נשלח מסר לכל יחידות המילים שהאות כלולה בהן. בסופו של דבר, במנגנון זיהוי המילים מופעלת יחידת המילה שיש בינה לבין תבנית האותיות שזוהו ההתאמה הרבה ביותר. לדוגמה: בקריאת המילה "חלב" מופעלות יחידות האותיות ח', ל' ו-ב'. המידע עובר ליחידות המילים ומפעיל את המילה "חלב", אך לא את המילה "מחלבה".

(15) מודל זה מניח שגם המידע הנוגע לסדר האותיות במילה מעובד, וזאת כדי לאפשר הבחנה בין מילים שונות המורכבות מאותן אותיות, כגון "חלב" ו"בחל".

כדי להכריע איזה מן המודלים מתאר נכונה את התהליך, נערך ניסוי שבו הציגו לנבדקים, להרף עין בלבד, מילה, אות יחידה או רצף אותיות סתמי. התצוגה נעלמה, ומיד לאחר מכן הוצג סמן במקום שבו הייתה אחת האותיות. הנבדקים התבקשו לזהות איזו אות הייתה במקום המסומן. בדוגמאות שבטבלה המצורפת היה על הנבדקים לזהות שבמקום המסומן הופיעה האות ל'. (20)

סוג הגירוי	מילה	אות יחידה	רצף סתמי של אותיות
הגירוי שהוצג להרף עין: הסמן:	מ ח צ ל ת - # - - -	ל - # - - -	פ ג א ל ש - # - - -

נמצא שכאשר הוצגה האות בתור חלק ממילה אמיתית, היא זוהתה נכונה פעמים רבות יותר מבשני המצבים האחרים. ממצא זה עולה שמודל זיהוי האותיות הסדרתי אינו נכון. לפי המודל, האות ל' במילה "מחצלת" אמורה להיות מזוהה רק אחרי שזוהו האותיות מ', ח' ו-צ', ואילו כאשר היא מופיעה בתור אות יחידה, היא אמורה להיות מזוהה ראשונה. כך הייתה אמורה להיות עדיפות דווקא לזיהוי האותיות שמוצגות יחידות. נוסף על כך, לא היה אמור להיות הבדל בין זיהוי האות ל' בתור חלק מהמילה "מחצלת" לבין זיהויה ברצף האותיות "פגאלש". (25)

החוקרים הסיקו שזיהוי מילה מקל במידה כלשהי על זיהוי האותיות שמרכיבות אותה. כדי להכריע בין המודל השני לשלישי נעשה ניסוי נוסף שהסתמך על אותה שיטה. בניסוי זה החליפו את המילים האמיתיות שהופיעו בניסוי הראשון ב"מילים מדומות": רצפי אותיות שאינם יוצרים מילה אמיתית, אך הם מזכירים מילים מכיוון שהם מופיעים בתבניות לשוניות מוכרות (לדוגמה: "הֶגְפִּיר" אינה מילה אמיתית, אך קל לזהות בה את בניין "הפעיל"). בניסוי זה נמצא שכשהאות הוצגה בתור חלק ממילה מדומה, היא זוהתה נכונה במקרים רבים יותר בהשוואה למצבים האחרים. נראה, אם כן, שהמוח מזהה היטב גם מילים מדומות. ממצא זה מציב בעיה לפני מודל זיהוי המילים הישיר, משום שלפי מודל זה יש צורך במנגנון לזיהוי מילים מדומות - מילים שמעולם לא נתקלנו בהן.

## השאלות

19. לפי מודל זיהוי האותיות במקביל, בשעת קריאת המילה "מעדן", במנגנון זיהוי מילים יקבלו המילים \_\_\_\_\_ מסרים מאותו מספר יחידות של אותיות, ובסופו של דבר \_\_\_\_\_.

- (1) "מדע" ו"עדן" / יופעלו שתיהן יחד
- (2) "עדן" ו"מעקה" / לא תופעל אף אחת מהן
- (3) "מעדן" ו"מדען" / יופעלו שתי המילים יחד
- (4) "מעדן" ו"מדען" / תופעל רק המילה "מעדן"

20. בדוגמה המובאת בשורות 13-14, העובדה שיחידת המילה "מחלבה" אינה מופעלת בעקבות קריאת המילה "חלב" מוזכרת -

- (1) בתור דוגמה לתופעה שרק מודל זיהוי האותיות במקביל יכול להסביר אותה
- (2) בתור דוגמה לתופעה שמודל זיהוי האותיות במקביל אינו מצליח להסביר
- (3) כדי להבהיר את משמעותו של עקרון "ההתאמה הגדולה ביותר" (שורה 13)
- (4) כדי להבהיר את משמעות ההנחה בנוגע לעיבוד סדר האותיות במילה (שורה 15)

21. מתוצאות הניסוי המתואר בפסקה השלישית עולה כי -

- (1) ללא זיהוי מילים אי אפשר לזהות אותיות
- (2) כשאות מופיעה בתור חלק מרצף אותיות סתמי, אי אפשר לזהות אותה
- (3) קל יותר לזהות אות כאשר היא חלק ממילה מלזהותה בתור אות יחידה
- (4) אם יוצג לפנינו רצף סתמי של אותיות, ננסה לחפש בתוכו מילים מוכרות

22. איזו מהטענות הבאות היא הרחבה של הביקורת המוצגת בפסקה האחרונה בנוגע למודל זיהוי המילים הישיר?

- (1) המודל אינו יכול להסביר איך אדם מצליח לקרוא מילים שהוא רואה בפעם הראשונה או מילים הכתובות בשגיאות כתיב
- (2) המודל אינו יכול להסביר את יכולתנו לזהות אותיות יחידות
- (3) המודל אינו מתיישב עם יכולתנו להבחין בין מילים שונות הבנויות מאותן אותיות, כגון "חלב" ו"בחל"
- (4) המודל אינו מתיישב עם הניסוי הראשון, המוצג בשורות 17-20

23. מה מבנה הקטע?

- (1) הצגת שלושה מודלים מתחרים על אודות תהליך הקריאה ← הצגת תוצאות מחקר שמכריע בשאלה איזה מהמודלים הוא הנכון ← הצגת מחקר נוסף, המחזק את תוצאות המחקר הראשון
- (2) הצגת שלושה מודלים מתחרים על אודות תהליך הקריאה ← הצגת שני מחקרים בעלי תוצאות סותרות ← הכרעה בשאלה איזה מהמודלים הוא הנכון
- (3) הצגת שאלה תאורטית ← הצגת שאלות משניות שעולות ממנה ומודלים שעונים על שאלות אלו ← הפרכת שניים מתוך שלושת המודלים
- (4) הצגת שאלה תאורטית ← הצגת מספר תשובות אפשריות ← הצגת מחקרים ששוללים כמה מהתשובות שהוצגו



**אל תהפכו את הדף עד שתקבלו הוראה לכך!**

## עמוד ריק